

Tel Aviv Egyetem

**A kibertér és annak
hatása a kulturális-
politikai és társadalmi
folyamatokra**

Dr. Haim Assa

2011. augusztus

המרחב הקיברנטי והשפעתו על תהליכים תרבותיים-פוליטיים וחברתיים ד"ר חיים אסא

סדנת יובל נאמן, למדעטכנולוגיה וביטחון

הסדנה הוקמה בשנת 2002 ע"י פרופסור יצחק בן ישראל לבשיתוף עם בית
עם בית
הספר לממשל ולמדיניות ציבורית ע"ש הרולד הרטוך והתוכנית ללימודי ביטחון
באוניברסיטת תל אביב במטרה לעסוק בממשק שבין המדע והטכנולוגיה לביטחון
לשם כהסדנה מקיימת פעילות מחקרית וסדרה שנתית של
כנסים. בין הנושאים בהם עוסקת הסדנה: יחסים בינלאומיים, ואסטרטגייהטילים
ונשק, מונחהמדיניות וביטחון, חלללוחמת מידע והמרחב, הקיברנטי, רובוטים
אנרגיה, גרעיניתביטחון, פנים יחסי הגומלין בין חברה, וביטחוןמדיניות בניין, הכוח
תהליכי.
קבלת החלטות. ועוד

A Yuval Neeman Tudományos, Technológiai és Biztonsági Műhely munkatársai

Isaac Ben Israel professzor, vezető
Dr. Deganit Paikowsky, tudományos
igazgató Gili Drob-Heistein asszony,
menedzser

Kutatók (ABC):

Dr. Haim Assa, Isaac Ben-Israel professzor, Tal Dekel úr, Gadi
Evron úr, Dr. Daniel Gold, Deborah Housen-Curiel, Ram Levi
úr, Avital Moyal asszony, Dr. Deganit Paikowsky, Uri Reyachav
úr,
Dr. Martin Sherman, Lior Tabensky úr, Dr. Moshe Vered úr

Grafikai szerkesztő: Moneta
Stav axenfeld

Előre

A számítógép feltalálása a 20. század közepén megváltoztatta a világ nagy részének mindennapi életét, és hatása a gazdaságra, a kultúrára, sőt még a háborúkra is elsöprő. Az emberi tevékenységnek a fizikai dimenzió túl új dimenzióját hozta létre - a kibertérét. A kibertérnek új szerepe van a politikai-kulturális világban azáltal, hogy lehetővé teszi a társadalmi kommunikációt, ami a politikai zavargások kontextusában igen jelentős lehet. Továbbá fontos eszköze a társadalmi forradalomhoz szükséges tudás fejlesztésének és létrehozásának is. Ebben az értelemben a számítástechnikai forradalom hatása hasonló ahhoz a hatáshoz, amelyet a nyomtatás forradalma gyakorolt a világra a 15. század közepén.

Ez a cikk két fő érvet mutat be. Az első egy filozófiai érv, miszerint a közel-keleti forradalmi folyamat (arab tavasz) nem az érdekek megváltozása miatt következett be, hanem az e társadalmakban élő egyének (különösen a fiatalok) tudatának és valóságérzékelésének alapvető változása miatt. Ezért elkerülhetetlenek, és nem lehet őket megállítani.

A második érv az, hogy a kibertérben folytatott tevékenység bizalmat teremt a tüntetők között, és lehetővé teszi a szükséges együttműködést az egyes tüntetőkben rejlő tiltakozás gyakorlásához. Az eredmény egy egységes lázadás az uralkodó hatalmak és a militáns szervezetek ellen ezekben az országokban.

Dr. Assa a forradalmi dilemmát a játékelmélet segítségével elemzi, a "fogoly dilemma" játék egy variációjával, a kooperatív viselkedés iteratív folyamatát vizsgálva.

Dr. Assa eredeti és egyedülálló megfigyelése jelentős a Közel-Kelet jelenlegi folyamatainak megértéséhez és a jövőre való felkészüléshez.

Prof. Isaac Ben

Israel Yuval

Neeman vezetője

A tudomány, technológia és biztonság műhelye

a virtuális világban a kibertér által kínált különböző alkalmazások által lehetővé tett hasonló körülmények között, az egyént személyes és társadalmi változásra készíteti.

Absztrakt

A Közel-Keleten zajló változások tektonikus, elkerülhetetlen változások, amelyek új korszakot hoznak a politikai világban. Ebben a világban nincs helye diktátoroknak vagy despotáknak semmilyen formában. A kibertér egy olyan platform, amely lehetővé teszi a változás megvalósítását - és a változás iránti vágy mindannyiunkban, emberi lényekben ott lakozik.

A kibertérben folytatott tevékenység lehetővé teszi az elnyomó rendszerek alatt élő egyének számára, hogy könnyen kommunikáljanak egymással, és tanulmányozzák saját és mások helyzetét, és ezáltal egyesüljenek, és megvalósítsák a változás iránti alapvető igényüket. Ebben a tekintetben a kibertér forradalma nagy politikai-társadalmi jelentőséggel bír, és az emberi társadalomra gyakorolt hatása a nyomtatási forradalom és az ipari forradalom hatásához hasonlítható.

A forradalmi hullám erejének lényege a "szubjektum" (az egyén), főként a fiatalabb generáció tudatának megváltozásában rejlik, egy új tapasztalat, a kibertér-tapasztalat eredményeként, amelybe beleszületett. Az egyén tudatában a (valós) fizikai világ, azaz a valóság összeolvad a kibertérben folytatott virtuális világgal; a két világnak ez az összeolvadása kognitív disszonanciát teremt az egyén számára a különbség tekintetében, amely az elnyomás között van, amelyet az elnyomó rendszerben tapasztal, amelyben a fizikai valóságban él, és a szabadság között, amelyet a virtuális élet lehetővé tesz. Ez a disszonancia mély változást hoz létre a tudatban; ennek felismerése és a többi egyénnel való közvetlen kapcsolatfelvétel

Bevezetés

A kulturális-politikai folyamat a tömegek értékrendjének megváltoztatásán alapul. Az értékek tömegek közötti változása csak a tudás terjesztésével lehetséges. A mai napig az az esemény, amely mindennél jobban befolyásolta a tudás terjesztését Nyugaton, a nyomdászat Johannes Gutenberg általi feltalálása a 15. században. A nyomtatás forradalma olyan információs forradalmat hozott létre Európában, amely aláásta a bíborosok jelentőségét és ellenőrzését, és így ártott hatalmuk alapjainak, mivel lehetővé tette az információ áramlását a tömegekhez a könyvek révén, amelyeket könnyebben nyomtattak és terjesztettek.

Ebben a tanulmányban azt állítjuk, hogy jelenleg a kibertérnek köszönhetően egy hasonló típusú forradalom küszöbén állunk, azonban sokkal több eszközzel. Állításunk szerint a kibertér fejlődése tektonikus változásokat hoz létre a kulturális és politikai kontextusokban, amelyek képesek befolyásolni a rendszerek, államok és nemzetek sorsát. Ezért van szükség, sőt szükségszerűség, hogy ezt a fejlődést kulturális-politikai kontextusban értsük meg.

Mint már említettük, a változás alapja mindkét esetben az a képesség, hogy a tudást tömegek számára terjesszük. Ez a folyamat közvetlen hatással van az emberiség életére a politikai, gazdasági, kulturális stb. rendszerek tekintetében. A tudás lehetővé teszi az egyén (a szubjektum) számára, hogy a) felismerje az elnyomás körülményeit, amelyek között él; b) megvalósítsa alapvető eredendő késztetéseit, azaz,

a vágya, hogy cselekedjen és értelmet adjon az életének. Általános meghatározásként ez így fogalmazható meg: "minden egyén törekvése arra, hogy életét - vagyis fő tevékenységét - tudatától és szabad akaratától függően valósítsa meg. c) A tudás lehetővé teszi az egyén számára azt is, hogy érzéseit és haragját megossza más, vele azonos helyzetben lévő emberekkel, és ezáltal megteremti közöttük a bizalom és az együttműködés alapját. A rendszer elleni düh, a változás iránti vágy és a társadalmi elidegenedés szorításából való kiszabadulás kombinációja, valamint a bizalom és az együttműködés megteremtése - megteremti a forradalom lehetőségét, ahol a fent említett összetevők bármelyike kritikus jelentőségű a forradalom megvalósításában. Ha a fenti elemek közül valamelyik hiányzik, a forradalom kialakulásának esélye csekély.

A tudás terjesztésének új lehetőségei következtében jelenleg a politikai világ történetében egy új szakasz vagy korszak küszöbén állunk. Ebben a korszakban a politikai világ egy olyan felforduláson megy keresztül, amelynek keretében a kormányzati hierarchia jelentősen, szinte az eltűnésig leépül, és a társadalmi struktúra tömörödésen megy keresztül. Ennek a jelenségnek a részeként és ezzel párhuzamosan fokozatosan véget ér a karizmatikus vezetők kora. Ezentúl a politikai vezetés a társadalmi változások elindítóinak kezében lesz; olyan előmozdítók és végrehajtók kezében, akik képesek egyesíteni az erőket. Ezt a szakaszt egy új technológiai tér, a kibertér teszi lehetővé, amely a számítógépesített online hálózatok elektronikus közegét alkotja.

Erre példa az arab világban tapasztalható felkelések. Az ebben a dokumentumban kifejtett vélemény szerint ezek a felkelések minden egyes országban alapvető politikai rendszerváltást hoznak magukkal. Egy későbbi szakaszban arra számíthatunk, hogy a folyamat Iránra is kiterjed majd, ahol alapvető kormányátalakulás fog bekövetkezni. Ez egyfajta átadás-átvétel a következő generációnak a politikai színtéren, olyan társadalmakban és országokban, amelyek nem mentek keresztül az ipari forradalmon, amely a nacionalizmus és a demokratizálódás hullámain hozta magával, amelyeket a nyugati országok a 19. és 20. században tapasztaltak.

A becslések szerint a kormányváltás várhatóan számos további országban fog bekövetkezni; valójában minden olyan országban, ahol jelentős elnyomás és megkülönböztetés van, vegyesen

a kormányzati korrupcióval, mint például az arab világban. Ez az írás a közel-keleti arab szubjektumra összpontosít, mint egy elnyomó rendszerrel rendelkező ország polgárára. A tanulmány alapvető állítása, hogy a közel-keleti forradalmak olyan forradalmak, amelyeket az arab szubjektum - aki maga is elnyomott és elidegenedett polgár - kezdeményez. Ez a megállapítás alapvetőbb, mint az iszlám vagy az arab világban zajló hatalmi harcok mint a változás tényezőinek megfigyelése. Ezért ez az írás nem a klasszikus "közel-keleti" kérdéssel foglalkozik, amely az egyes arab államokban folyó hatalmi harcokkal és kormányzati titkokkal kapcsolatos, hanem inkább a szélesebb körű filozófiai vitára összpontosít.

A jelenleg a szemünk előtt zajló közel-keleti eseményeket egyfajta kísérletnek tekinthetjük, amely megerősíti a tanulmányban bemutatott koncepciót. Ezzel összefüggésben az a véleményünk, hogy a nyugati hírszerző szervezeteknek tudomásul kell venniük a változás eredetét, és ennek megfelelően fel kell készülniük, hogy a jövőben képesek legyenek a hasonló események azonosítására és elemzésére.

A dokumentum öt fejezetből áll. Az első fejezet az emberi természettel foglalkozik - a mindannyiunkban lakozó lényeggel és a változás iránti vágygal. Ez a fejezet a 19. század filozófiai írásaiból merít, és megpróbálja azokat összefüggésbe hozni a jelenleg tapasztalható eseményekkel. A fejezet fő állítása az, hogy a változás iránti vágy mindannyiunkban ott lakozik, ezért természetes folyamat és elkerülhetetlen.

A második fejezet a kibertérrel, annak egyedi jellemzőivel és a nemzetközi politikára gyakorolt hatásával foglalkozik. Az állítás itt az, hogy a kibertér biztosítja az egyének számára az eszközöket a változás iránti vágyuk megvalósításához, mivel lehetővé teszi az egyének számára, hogy használják és létrehozzák a változás szükségességének felismeréséhez szükséges tudást. Továbbá lehetővé teszi az egyének közötti szinte közvetlen, földrajzi korlátozások nélküli, valós idejű kommunikációt, ami erősíti az egyének közötti bizalmat, és erősíti képességüket a forradalmi változás kollektív elindítására. A fejezet bemutatja továbbá a "tanult koldusok" (tanult, de munkanélküli fiatalok, akik ismerik a kibertér technológiáját és hozzáférnek ahhoz) új státuszának fontos szerepét a forradalom fogalmának megvalósításában, miközben kihívást jelentenek a hagyományos tudásforrások és ennek eredményeként a társadalmi struktúra tömörülése számára.

A harmadik fejezet a közel-keleti eseményeket a kibertér forradalmának és az ebben a dokumentumban bemutatott állításoknak a fényében mutatja be. A fő állítás az, hogy az arab világban zajló forradalmakat a kibertérben zajló tevékenység tette lehetővé, amely megerősíti az egyének közötti bizalmat, és arra ösztönzi őket, hogy ha cselekszenek, akkor biztosítsák barátaik és sorstársaik együttműködését, akikkel a kibertérben és végső soron az utcán (a valóságban) is kapcsolatban állnak.

A negyedik fejezetben a játékelmélet segítségével javasoljuk az események megfigyelését és elemzését, valamint a bizalom és bizalmatlanság kérdéseit. Ehhez egy új játékot mutatunk be "A forradalmár dilemmája" címmel, amely a "Fogoly dilemma" ismert játék variációja. Ez a modell két változatban kerül bemutatásra: a forradalmár dilemmája a kibertér előtt és a forradalmár dilemmája a kibertér korszakában. Ebben a játékban a forradalmárok valójában ugyanezek a foglyok egy kommunikáció nélküli világban (akár foglyok, akár forradalmárok), alapvető bizalomhiány van közöttük, ami megakadályozza őket az együttműködésben, ezért úgy döntenek, hogy "elárulják" (disszidálnak) egymást, mindegyikük azzal a céllal, hogy javítson a helyzetén. A közvetlen kommunikációval azonban, ami a kibertérben lehetséges, bizalom alakul ki közöttük, ami lehetővé teszi számukra az együttműködést. A valóságban a szereplők közötti bizalom visszatérő lépésekkel épül ki. A bizalmat erősítő, ismétlődő lépések valóságát több játék (A fogoly dilemmája vagy A forradalmár dilemmája) iteratív (ismétlődő) modellje reprezentálja. Az iteratív modell szerint a játékosok által preferált stratégia az együttműködés.

Végezetül, az ötödik és egyben utolsó fejezetben utalunk az új helyzetnek a hírszerzési kutatásra gyakorolt következményeire, és javaslatokat teszünk arra, hogyan lehet megbirkózni ezzel a problémával.

01

Az emberi természet és az emberi intelligencia és a valóság közötti eltérés

A fizikai ellenállás és a változás iránti vágy az emberi lény természetes lényege. Azt állítjuk, hogy a 21. században a kibertér egy új elem, amely lehetővé teszi az emberi természet megvalósulását az elnyomó rendszerek alatt. A "szubjektum felfogásának" (vagy az egyén felfogásának) alátámasztása és elemzése érdekében bemutatjuk azokat a felfogásokat, amelyeket a 19. században Karl Marx (a fiatal Karl Marx - még a korai időkben) és mások, például Ludwig Feuerbach ("A kereszténység lényege"), előtte pedig Wilhelm Hegel (Az elme fenomenológiája, megjelent 1807-ben) dolgozott ki, és amelyek az egyén lényegével foglalkoztak. A 19. századdal való összehasonlítás leginkább arra a felfogásbeli forradalomra vonatkozik, amely úgy határozható meg, hogy elkerüli a régi értékrendeket, és főként a vallási rendszert (élén a katolicizmussal).

"Korai írásaiban" az "Elidegenített munka" című fejezetben Marx Hegel és Feuerbach fogalmaira hivatkozott, és meghatározta a szubjektum lényegét, valamint a szubjektumról alkotott felfogását. Ugyanebben az időszakban számos kör próbálta megérteni és meghatározni ezt a kérdést. Hegel meghatározta a "racionális szubjektumot", Feuerbach kritizálta Hegel felfogását, és meghatározta az "érzéki szubjektumot", a fiatal Karl Marx (1843-1845) pedig mindkettőt kritizálta, és bemutatta a maga felfogását, amely elvileg: "a valódi szubjektum".

Ennek a felvetésnek az indoklása, illetve e körök felfogásának alkalmazása a mi ügyünkben az alapja a

e dokumentum feltételezése, miszerint hasonló korszakban vagyunk, mint a 19. század elején az ipari forradalom, amely a felvilágosodással együtt változást hozott az emberi tudatosságban. A 21. században a kibertér alapvető változást hoztunk a tapasztalatokban (a fizikai világ és a nem fizikai világ között), ami a tudatosság megváltozásához vezet. Ezért a 19. századi filozófiai vita közvetlen felhasználása - egyfajta folytatásaként -, amely nagyrészt a fizikai valóság és az emberi értelem közötti híd természetének kérdése körül forog, és ezáltal a kibertér korának politikai forradalmihoz való kapcsolódás - olyan forradalmakhoz, amelyek központi eleme a szubjektum (egyén, polgár).

A politikai forradalmakat, amelyeknek tanúi vagyunk, olyan fiatalok kezdeményezik, akiknek a lelkében elege van a zsarnokságból, és tudatukban megértik, hogy nincs értelme vagy megértése annak az elnyomásnak, amelyben találják magukat. Ez azt jelenti, hogy ez nem egy bizonyos csoportnak egy rivális csoporttal szembeni érdekein alapuló folyamat, hanem inkább elnyomott vagy szabad egyénként való létezésük legalapvetőbb magja.

Ami elméletileg különbséget tesz az állat és az ember között, az az emberben rejlő "értelem és tudat". Értelmének eredményeként az egyén képes a természet nyers összetevőiből eszközöket létrehozni (ruházat, táplálék, közlekedés stb.); tudatosságának és intelligenciájának eredményeként képes megérteni a természetben zajló - egyszerű és összetett - folyamatokat, szintén elméletileg, és korlátozott módon, így képes leszarmazottait a "természetről" és a társadalomról tanítani. Így például az ember megérti, hogy télen meleg ruházatot és meleget kell előállítania tűzből vagy más forrásból. Nyáron pedig olyan eszközöket kell létrehoznia, amelyek enyhítik a hőséget, vagy például tömegpusztító fegyvereket kell előállítania, hogy megvédje magát az ellenségtől.

Az ember intelligenciája és tudata lehetővé teszi számára, hogy Marx szerint "megtervezze" lépéseit, mivel "aktív lény", akinek tevékenysége a lényege. A tevékenységet fizikai értelemben vett "munkaként" határozhatjuk meg, vagyis az energia aktivizálásaként a természetben lévő tárgyon, hogy azt a szükségleteit szolgáló eszközzé alakítsa át. Tervezni azt jelenti - ésszerű megfontolások alapján mérlegelni azokat a mozdulatokat, amelyeket meg kell tennie -, hogy a

álláspontja; általában döntő személyes érdekek alapján. A "tervezés" jelentése az, hogy az ember tudatosan el akar érni egy eredményt a cselekedeteivel; vagyis tudja, hogyan érheti el azt, és a cselekedeteivel erre összpontosít. Cselekedetei szándékos cselekvések.

Az állatok elméletileg korlátozottak ebben a képességükben, és ösztönösen cselekszenek. Az állatoknak ezen a lényegén belül azonban vannak bizonyos tervezési elemek, például egy bölcs madár gyorsabban építi a fészket, mint egy kevésbé bölcs madár.

Mint már említettük, az ember az állattal ellentétben megtervezi a lépéseit, és ehhez olyan eszközöket fejleszt ki, amelyek segítik őt, és amelyek eszközként és nem célként szolgálnak. Az értelem tehát alapvető tulajdonság. Az ember az eszközeit ésszel és tudatosan, szándékosan és szándékosan aktiválja. Sőt, az ember annak ellenére is kerülhet ismeretlen helyzetbe, hogy aktiválta az intelligenciáját és a tudatosságát; vagy egy általa megtervezett terv nem úgy valósult meg, ahogyan azt remélte, és olyan eredményeket okozott, amelyek nem feleltek meg az elvárásainak.

És itt van az ész és a valóság közötti különbség; egy olyan különbség, amely különböző típusú hidak építését teszi szükségessé, főként vallási vagy idealista, de új hidakat is, Karl Marx felfogásában a munkáról (praxisról) mint az ész és a valóság közötti hídról. A társadalmi kontextusban a társadalmi tevékenység teremti meg az ember és az ember, valamint az ember és az életét irányítók - az elnyomó rendszer - közötti kapcsolatok tudatosítását.

Hogy Karl Marxnak a szubjektum felfogásával kapcsolatos álláspontját szemléltessük, bemutatjuk "a tizenegyedik tézist", amelyet Marx Feuerbach ellenében terjesztett elő.

A tizenegyedik tézis (Marx) Ludwig Feuerbachról: "A filozófusok eddig csak különbözőképpen értelmezték a világot; a lényeg az, hogy megváltoztassák".

Ez a tézis tulajdonképpen Marx felfogásának összefoglalása a valódi szubjektumról, valamint Marx kritikájának összefoglalása Ludwig Feuerbachról "A kereszténység lényege" című tanulmányában és Hegelről "Az elme fenomenológiája" című tanulmányában.

Marx azt állítja, hogy a filozófia vagy az idealizmus (a vallás egyfajta

az idealizmus, és Hegel felfogása az emberi szubjektumról, ahogyan világát azáltal teremti meg, hogy átalakítja a tárgyakat, amelyeket az értelme és a képzelete határoz meg - birtokol -, és nem a "fizikai munka") nem teremt új valóságot. A társadalmi törekvés a világ megváltoztatására irányul; vagyis a létező emberi valóság megváltoztatására, megkülönböztetve a "passzív megértéstől" vagy a világ filozófiai értelmezésétől, amely a régi és irreleváns materializmushoz kapcsolódik. Röviden: Marx a változást javasolja, míg Hegel az értelmezést. Hegel szavaival élve: "a létezőt megérteni a filozófia feladata, mert a létező az értelem".

A polgári társadalom valósága olyan valóság, amelyben ellentmondás van az egyén és a társadalom, a munka és annak haszna, a társadalom és az állam között. Ezek az ellentmondások a gyakorlati (empirikus) bizonyítéka annak, hogy a valóság nem teljes és kerek, hogy a logika törvényei nem működnek benne, és ezért van egy rés. Az ész és a valóság közötti eltérés vagy ellentmondás az, ahol a változás fogalma megszilárdul, amivel minden új társadalmi rend középpontjává vagy pecsétjévé válik. A Marx által javasolt átmenet az értelmezéstől a változásig az ész és a létező valóság közötti diszparitásból és ellentmondásból ered. A változás célja, hogy hidat építsen ezen az eltérésen; vagyis a változás közelebb hozza az értelmet a valósághoz; megvalósítja a filozófiát a létező valóságon belül. Marx megpróbálja azonosítani azt a hatalmat, amely a létező valóságon belül az új valóságot szítja.

Az elméleti (idealista) felfogásból való átmenet fő összefüggése az, hogy felszabadulunk az akaratra; egy olyan akaratra, amely szemben áll a környező valósággal. Vagyis abban a pillanatban, amikor az elméleti fogalom akarattá válik, elhagyja az elmélet határait. A tömegek a cselekvés hordozói, a hajtóerő; ők azok az erők, amelyek végrehajtják az elméletből a praxisba (a tettbe) való átmenetet, és ugyanebből az elméletből merítenek. Vagyis a tömegek tevékenysége a híd az ész és a tényleges történelmi tett közötti szakadék fölött. Ahhoz azonban, hogy olyan cselekvés jöjjön létre, amely történelmi változáshoz vezet, szükségletre van szükség. Vagyis egy elméletet a közönség csak akkor valósít meg, ha azt saját szükségletei számára valósítja meg.

A tőke és a tulajdon - mint az elszegényedett középosztály és a felső középosztály közötti különbségtétel (Marx szemében).

Marx szerint "a praxis (a gyakorlati tevékenység vagy a munka) teremti meg a szükségleteket, és teremti meg az eszközöket, hogy kielégítse azokat". A praxis tehát átmenet az elmélet és a tényleges valóság között. A "szükséglet" nem megfoghatatlan fogalom. A szükséglet egy olyan fogalom, amely a marxizmus idején csak a proletariátusnál létezett; egy olyan állapot, amely egyrészt a polgári társadalomban (az el nem szegényedő felső középosztályban) létezik, másrészt, mivel nem rendelkezik tulajdonnal, tulajdonképpen neki tulajdonít. A tulajdon és a tulajdon védelme a polgári társadalom lényege. Ezért kijelenthető, hogy a proletariátus (az elszegényedett középosztály) a hordozója a társadalmi változásnak, amely egy felülvizsgált emberi társadalom létrehozásához vezet; és ezáltal a szubjektumnak, tevékenységének és termékeinek elidegenedését is, önmagától és a társadalomtól, amelyben él.

Marx a "változás" és a "forradalom" révén történő áthidalást (a fent említett egyenlőtlenségek áthidalását) gyakorlati-szubsztanciális cselekvésnek tekinti. Csak szubsztanciális cselekvéssel lehet hidat építeni, ahogyan csak cselekvéssel lehet valóságot szerezni; ez a valóságos szubjektum, az ember alapvető jellemzője.

Marx állítása alapján a változás iránti vágy minden emberben **a politikai forradalmak alapja, amelyeknek az elmúlt hónapokban tanúi voltunk az arab világban.** Amint azt a későbbiekben részletezni fogjuk, a kibertér lehetővé teszi ezeket, mivel lehetővé teszi az egyén valósága és a "hamis ideál" (fetisizmus) közötti eltérés feltárását, amelyben az egyénnek hinnie kell, és amelyben szülei és az idősebb generáció hitt. Ez a leleplezés a szükséges üzemanyag ahhoz, hogy az egyén forradalmi lépéseket tegyen és cselekedjen a változás megvalósítása érdekében. A felfedezés vagy ez a leleplezés a megalázottság és a düh elemeit is magában foglalja, amikor a szavakat nem tudják törölni vagy akár módosítani azok a rendszerek, amelyek ezt a hamisságot létrehozták. Csak a rezsimek felszámolása fogja a düh felszabadulását eredményezni.

02

A kibertér és a nemzetközi politika a 21. században

Összehasonlítás Marx felfogása és a 21. század valósága között - a kibertér mint az ipari forradalom utáni új szakasz

William Gibson sci-fi író a nyolcvanas évek közepén alkotta meg a kibertér kifejezést. A kifejezés első része a görög cybernetic szóra épül, amely "navigációt" jelent, és amelyet eredetileg Norbert Wiener vezetett be.

Ma a kibertér kifejezés jelentése a számítógépes rendszerek és számítógépes hálózatok virtuális terére utal, amelyek magukban foglalják az internetes hálózatot, beleértve a keresőmotorokat, mint például a Google, a közösségi hálózatokat, mint például a Facebook és a Twitter és más hálózatokat. Továbbá magában foglalja a polgári távfeldolgozó rendszereket, mint például a cellás rendszereket, valamint a cellás rendszerek és az internet, illetve a közösségi hálózatok közötti integrációt, valamint a hírrendszereket, amelyek nagy része televíziós, de nagyrészt online is, mint például a Reuters, Bloomberg stb. A kibertérre jellemző a rajta tárolt számos információ, valamint az interaktív kommunikáció, amelyet a különböző felhasználók között valós időben, közvetlenül, földrajzi helytől függetlenül (online) lehetővé tesz, hogy véleményt cseréljenek és megosszák tudásukat bármilyen céllal, például üzleti, művészeti, társadalmi kommunikáció, politikai vita stb. céljából.

Filozófiai szempontból a kibertér olyan térként definiálható, amely a hálózaton lévő számítógépek integrált tevékenysége által létrehozott nem fizikai környezetre vonatkozik. Az internethálózat a legnagyobb kibernetikai környezet, és olyan alkörnyezeteket foglal magában, mint a World Wide Web, a Usenet, amely főként hírszobákat és hírrendszereket foglal magában, valamint olyan alkörnyezeteket, mint az IRC - Internet Relay Chat.

Vannak, akik a kibertér és különösen az internetet a virtuális valóság terének nevezik. Ez a megállapítás azonban pontatlan, mivel a kibertér valós tárgyakat foglal magába, és olyan valóságos tevékenységeket is lehetővé tesz, mint az emberek fizikai aktiválása, gyülekezésük, üzenetek továbbítása stb. Ezért javasoljuk, hogy a kibertérre úgy hivatkozzunk, mint egyfajta hídra, amely összeköti a fizikai valóságot és a nem fizikai teret.

Ha Marx filozófiai felfogását (megkülönböztetve politikai és gazdasági felfogásától) vesszük kiindulópontnak a világ és az európai társadalom 19. század eleji, azaz a felvilágosodás folyamatának és az ipari forradalomnak a középpontjában lévő szemléletéhez, és kritikai megfigyelésből a korszak más felvilágosult gondolkodóinak (Hegel és Feuerbach) kritikai megfigyeléséből is kiderült, hogy az, mint már említettük, releváns a jelen dolgozatban bemutatott tézis központi érvelése szempontjából. A változás igénye az emberi szubjektum természetes lényege. A változás megvalósításához (a forradalom megteremtéséhez) az egyénnek szüksége van egy olyan platformra, amely lehetővé teszi számára, hogy bizalmat teremtsen önmaga és a "társadalom többi eleme" között. Ezért a forradalom alapja az egyének nagy csoportja által érzett önelidegenedés, akik változtatni akarnak helyzetükön.

A 21. századi forradalmak mint megállíthatatlan folyamat - a kibertér mint a változásokat lehetővé tevő tényező

Mint már említettük, a kibertér és annak minden jellemzője nem a változás lényege, hanem inkább a változást lehetővé tevő elem. A változás iránti vágy, mint említettük, az emberi természetből fakad. Az egyén (az alany) forradalmi akciójának legfőbb gátja az, hogy nem bízik a társai, a státuszában osztozó kollégái együttműködésében. Itt helyénvaló hangsúlyozni, hogy egy elszigetelt egyén nem tud forradalmat csinálni. A forradalom

sok ember együttműködését igényli. Ezért a bizalomhiány létfontosságú eszköz az elnyomó rezsimek kezében. Ezzel az eszközzel az elnyomó rezsim képviselői fenyegetést teremtenek minden egyes ember számára, hogy ha megkísérelne forradalmi lépéseket tenni a rezsim ellen, akkor a "státustársai" elárulva találják magát. Vagyis azok, akiknek együtt kellene működniük vele, elárulnák őt, nemcsak a diktatórikus rezsim képviselői által nekik felkínált hatalmi élvezetek miatt, vagy azért a félelem miatt, hogy a rezsim kárt okozna nekik és családjuknak. Abban az esetben, ha az egyén forradalmi akciót kezdeményezne, súlyos büntetés várna rá; az e büntetés miatti aggodalom a sorstársak együttműködésre való reménytelenségével együtt megghiúsítaná a forradalmat, mivel az egyén attól tart, hogy ha cselekszik, elveszíti az életét, és a változáshoz való hozzájárulása értéktelen lenne. Ily módon az elnyomó rezsimek semlegesítik a változást és a lakosság forradalmi törekvéseit.

Az elszigetelt egyénből a bizalomra épülő tömeggé vagy egyenrangú társadalommá való átalakulást a kibertérre jellemző technológia által biztosított összekapcsolhatóság és kommunikáció teszi lehetővé. Ily módon a kibertér lehetővé teszi, hogy az emberi természetben rejlő alapvető késztetés megvalósuljon, és elindulhasson a forradalom. Ebből az állításból azt vezetjük le, hogy a folyamat, amelynek jelenleg tanúi vagyunk, nem állítható meg vagy akadályozható meg, és olyan változást tesz lehetővé, amely elkerülhetetlen ezekben a társadalmakban vagy államokban.

A változás nem a törzsek vagy pártok közötti erőviszonyok változásából ered; a változás az alapvető változáson áteső egyén felfogásából és szükségességéből fakad. Az egyének kritikus tömegének ilyen ébredését nem lehet megállítani, és ez egyfajta "emberi cunamit" jelent. Ráadásul az elnyomó rezsimek, mint például a szíriai, egyiptomi és a nem túl távoli jövőben Iránban uralkodó rezsimek minden kísérlete, hogy megfékezzék ezt a szökőárat, kudarcba fog fulladni. Ez egy korszak vége és egy új korszak kezdete, amelynek kimenetelét még nehéz megjósolni. Itt merül fel a kérdés, hogy miért éppen ezekben a társadalmakban-államokban zajlik ez a folyamat; e tanulmány állítása szerint ez egy globális folyamat, amely a jövőben alapvetően érinti majd Kínát és Oroszországot is.

A középosztály - a tanult nincstelének mint potenciális forradalmárok

A válasz erre a kérdésre az a tény, hogy ezekben a társadalmakban-államokban létezik egy új osztály - a középosztály -, amelynek tagjai egyrészt műveltek, másrészt pedig koldusok, akik elszakadtak ugyanannak a társadalomnak a politikai-gazdasági tevékenységétől. Rendszerint munkanélküliek és tétlenek, és nem látják értelmét az életüknek. Vagyis a középosztálybeli nincstelének társadalmi rétegét; egy olyan rétegét, amely a proletárok helyébe lépőnek tekinthető, amely a huszadik században a szocialista és szociáldemokrata államok létrehozásához vezető forradalmak fő platformját képezte. Más szóval, ha a 19. és 20. századi forradalmakban a proletár volt a cselekvő osztály, akkor ma a koldusközéposztály tölti be ugyanezt a szerepet, ugyanazokból az okokból, a tőke és a vagyon birtoklásáért.

Az egyiptomi középosztály tagjai, ugyanezek a művelt nincstelének nehezen találják meg helyüket Egyiptom politikai-gazdasági rendszerében. Egyre mélyülő egyenlőtlenségben találják magukat a jómódú emberek nagyon vékony rétegével szemben, akiknek többsége a kormányhoz fűződő kapcsolatai révén, családi vagy más társadalmi kapcsolat révén szerezte vagyonát. Ez az egyenlőtlenség a mély diszkrimináció érzését kelti, főként a középosztály körében, és az egyén elidegenedését a kormánytól. Ezek az érzések arra késztetik az egyént, hogy haragot tanúsítson a rendszer ellen, és erős vágyat mutasson a változásra, azaz a forradalomra. A nemrég Egyiptomban lezajlott forradalmat ez az új társadalmi osztály, a művelt nincstelének vezették. Így van ez a líbiai, szíriai és tunéziai eseményekkel, valamint Iránnal is, bár Iránban a folyamat bonyolultabb és összetettebb, főként a kormánynak e népesség bevonása és nagyon erős ellenőrzése miatt.

Az alany, a tudás eloszlása és az ész és a valóság közötti különbség

A kibertér, mint a tudás hatalmas mértékű terjesztését lehetővé tevő tényező, valamint az egyének azon képessége, hogy könnyen, nagyfokú hozzáférhetőségi szinten halmozzák fel a tudást, lehetővé teszi az alábbiak megszüntetését.

a fétis-vallási-patriarchális elemet a tömegek tudatából, és elvezeti őket a valóság új felfogásához önmagukról, mint egyenlő alanyokról mindenki között. Megalapozza őket, és a felfoghatatlan elnyomás megfélemlítő valósága miatt a rabszolgaság és megaláztatás mértékéig olyan feltételeket teremt, amelyek mellett egyetlen értelmes ember sem tudna tovább létezni. A változás, amelynek a Közel-Keleten tanúi vagyunk, a Közel-Kelet lakosainak valóságértelmezésében bekövetkezett alapvető változás. Több száz éven át mély vallásos hit hidat képezett a valóság által mutatott jelenségek - mint például a halál, a kizsákmányolás, az irgalmatlan elnyomás, az ártatlan csecsemők halála - és a valóságban nem megtalálható logikán és alapokon (például ugyanezen logikán) alapuló emberi intelligencia között. Ugyanezen tömegek tudatlansága és könnyelműsége következtében lehetővé vált, hogy közöttük és tudatukban egy fiktív valóságot hozzanak létre, amely lehetővé tette az elnyomást. Mert amíg a valóság az imám, a kormánytisztviselő, a katonatiszt vagy a helyi jómódú ember felfogása szerint és szemén keresztül tükröződött és volt meghatározva, addig lehetővé vált az elnyomás és az egyén létezése e nehéz körülmények között. A tisztánlátás instanciájából azonban egy agresszív ellenvetés emeli fel a fejét, amely ellen az elnyomó erőknél esélyük sincs tiltakozni.

Az új középosztály tagjai Egyiptomban, Szíriában és Iránban képzettek, és hozzáférnek a számítógépes és kommunikációs rendszerekhez, a hatalmas mennyiségű információhoz, amely ezen a téren keresztül áramlik, amely magában foglalja a televíziós hálózatokat, az információs programokat és az információátviteli rendszereket is, amelyekben szinte bármilyen téma azonosítható. Kíváncsiságuk már egészen fiatal korban új fényt áraszt abba a sötétségbe, amelyben szüleik tudtukon kívül éltek.

Ennek az osztálynak a tagjai "hozzáértőnek" számítanak. Nincs szükségük véleményvezérekre és hagyományos közvetítőkre ahhoz, hogy megismerjék a világot. Sőt, az idősebb generáció számára ők maguk is közvetítő csatornáként szolgálnak, amelyek hatalmában áll alternatívát nyújtani a diktátor kormánytisztviselőkkel, az imámokkal, a bíborosokkal, a rendőrökkel és a katonasággal szemben. Akik tanultak, magukkal viszik az alsóbb osztályok tagjait és családjaikat, valamint az idősebb generációt - kinyitják a szemüket, és egy lehetetlen

helyzet; egy olyan helyzet, amelyben a tömeges nyilvánosság megéri a torzulást, amelyben értéktelen áldozatként létezik, akit szerencsésen megaláznak, amíg fel nem nyitják a szemét - egészen hirtelen. Hirtelen világossá válik, hogy egy sötét, elnyomó rendszer alatt állnak; nem az Isten fia, aki nem törődött azzal, hogy az állam fővárosát irányítja, a saját érdekében, a saját és a hozzá közel állók jólétéért. Ez a folyamat egyfajta megvilágosodás. Ezen a ponton válik lehetővé a változás, vagy kezdődik a forradalom.

Összefoglalva, a fent említett forradalmat a kibertér teszi lehetővé, de lényegében nem technológiai forradalomról van szó. A kibertér teremt meg azokat a feltételeket, amelyek között az egyén kételkedhet a létezőben. Először is megtanulja és megéri, hogy lehet másképp is élni. Másodszor, a kibertér keretein belül olyan eszméket és gondolatokat fejezhet ki, amelyeket a valós nyilvános térben, amelyben él, nem tud kifejezni, mivel félő, hogy az elnyomó rezsim részéről bántódás éri; még barátai körében sem tud fellépni, mivel feltételeznie kell, hogy néhányan közülük a rezsim kollaboránsai.

A fiatal generáció és a kibertér - az ikrek születése

A megvilágosodás vagy az elnyomás tudatosítása ezekben az országokban a középosztály fiatal generációját jellemzi, akik jelentős mértékben használják a kibertér által kínált technológiákat és alkalmazásokat. Valójában a fiatal generáció ebbe a térbe született bele, és ebben a térben él. E generáció tagjai számára hirtelen világossá válik, hogy a valós világ, amelyben élnek, egy sötét, veszélyes és torz világ. A valós élet és a virtuális világ közötti különbség, amely az egyén szabadságát kínálja, felnyitja a szemüket és dühöt vált ki belőlük; természetesen a kibertér segítségével felhalmozott ismeretek fényében, vagy közvetlenebbül más országok életéről, összehasonlítva a saját országukban uralkodó életkörülményekkel, különösen, ha lehetőségük van arra, hogy oda látogassanak vagy tanuljanak (például a nyugati demokráciákba).

A most kitört düh csak az elmúlt években ébredt fel, mivel ezekben az országokban a fiatal generációban kialakult ez a tudatosság. Ennek a generációnak az életkora jelentősen korrelál a kibertér korával (azonban

a düh maga teremt eltérést az ész és a valóság között). Ezért a fiatal generációt és a kibertérséget úgy tekinthetjük, mint ikertestvéreket, akik együtt születtek, a tudatosság ölelésében. Az idősebb polgárok nincsenek tudatában a köztük létrejött ölelés erejének. Ezért azok, akiknek "meg kellene akadályozniuk" a folyamatot - nem voltak tisztában annak erejével, sőt talán még a létezésével sem. Most, amikor ez a tudatosság talán mégis létezik, már túl késő, és ráadásul, ha korábban felébredtek volna, az sem változtatott volna a helyzeten. Ennek a generációnak a tagjai, akiknek az átlagéletkora nem haladja meg a 22 évet, nem élhetnek abban a megalázó sötétségben, amelyben szüleik éltek. Mint láthatjuk, készek cselekedni, sőt, akár az életüket is feláldozni a helyzet megváltoztatásáért.

Egy lapos világ

A 19. és 20. század demokratikus-liberális világában megismert társadalmi-politikai struktúra alapvetően hierarchikus volt, és az elit irányította, amely a jelentős változásokon átésző tömegek támogatását nyerte el. A hálózati élet biztosításával az elszigetelt egyének parancsuralmának ereje a nagy rendszerekben, amelyekbe más egyének beépülnek és aktivizálódnak, jelentősen csökken, és fokozatosan eltűnik.

A fejlődő kibertér olyan platformot jelent, amely lehetővé teszi az egyén számára, hogy megtalálja lényegét, a befolyásolásra való vágyát (különösen az önkényuralmi rendszerek ellen) sok millió másik emberrel együtt, akik hasonlóan rá a "befolyásolásra" való vágyukban, és jelentős változásokat kezdeményeznek. Az egyén által a kibertérben végzett tevékenység egy új kulturális-politikai folyamat egyfajta indító szakasza, egy olyan folyamat, amelyben minden egyes résztvevőnek lehetősége nyílik arra, hogy gyakorlati politikai akció végrehajtásával - például egy folyamatban lévő tüntetés elindításával a hálózaton lévő többi barátjával együtt - gyakorlati szerepet vállaljon a rezsimék és politikák sorsának befolyásolásában. Karl Marx szavaival élve az ember "magát az élettevékenységet teszi akarata és tudata tárgyává". Ez már most olyan szervezeti operatív alapot képez, amely a tömegeket a politikai rendszerek struktúrájának közvetlen befolyásolásában szolgálja.

Más szóval, olyan világot teremt, amelyben az egyéneket egyesítő

együttessen cselekedni, képesek lerombolni a politikai rendszerek és a vállalati intézmények merev konfigurációit. Ezen túlmenően képesek arra is, hogy jelentős változásokat idézzenek elő a politikai vezetés jellegében. A kibertér által biztosított információbőség következtében, amely lehetővé teszi, hogy minden egyén gazdagítsa ismereteit és tájékozódjon azokon a területeken, amelyek iránt érdeklődést mutat, a kulturális hierarchiák mindenféle típusának ellaposodása jön létre (főként a közvetítő szakmák eltűnése miatt). Ebben az írásban a szándék elsősorban a politikai hierarchiákra irányul.

A kibertér által az egyén számára a tudás érdekében létrehozott lehetőségek elhomályosítják és minimalizálják a hagyományos tudással rendelkező egyének státuszát és hatalmát, akik a birtokukban lévő tudást arra használták, hogy hatalmukat a nyilvánosságra alkalmazzák. A kibertéri platform eredményeként az egyén jelentős ismereteket halmozhat fel a világról általában és különösen a politikai színtérről, például a korrupcióról, az elnyomásról, a politikai hírekről és a más országok demokratikus életéről szóló információkról. Ezek az információk nagyon értékesek számára, és nagymértékben felnyitják a szemét, és lehetővé teszik számára, hogy kilépjen a komfortzónájából az "új partnerei" (millió nagyságrendben) ismertségével és közelségével.

Az egyén általi tudásfelhalmozás folyamata, valamint a "szakértők" presztízsének csökkenése jelentősen megváltoztatja az eddig megszokott társadalmi struktúrát. A tudós egyének státuszának és tekintélyének erodálódása valójában erodálja a társadalmi hierarchikus struktúrát, és egy új társadalmi struktúrát hoz létre, amely elődjéhez képest laposabb. A lapos tér olyan tér, amelyben nincs hierarchia, olyan tér, amelyben nincsenek menedzserek, kizárólagos vezetők vagy igazgatók. A lapos világban elméletileg mindenki egyenlő.

A tömegek forradalma a kibertér korában - forradalom vezetés nélkül

A társadalmi forradalmak, amelyek hatalomra juttatják és megbuktatják a rendszereket, többnyire szükségessé teszik egy erős és jelentős vezetés meglétét, amely magával viszi a tömegeket, irányítja tevékenységüket, és különösen meghatározza azokat az értékeket, amelyek fényében és nevében a tömegeket hívják.

az utcára. A 20. század első felében lezajlott társadalmi forradalmakat, amelyek létrehozták a kommunista és a fasiszta rezsimeket (forradalmak nélkül, mivel képviselőiket először demokratikus választásokon választották meg) - erős vezetés kísérte, amely irányította az eseményeket, és a végén átvette az irányítást a kormány és a tömeg felett, amely az azt irányító értékek nevében lázadt fel. Valójában a tömegek - talán anélkül, hogy ezt akarták vagy akarták volna - az elnyomás egyik fajtájából a másikba kerültek azok alatt a vezetők alatt, akikhez a szabadsághoz fűzött reményeiket fűzték.

A társadalmi-politikai ellaposodást a kibertér korszakában zajló forradalmak fejezik ki, amelyeket az jellemez, hogy nincs erős és jelentős vezetés, amely a forradalmat vezethetné. A kibertér lehetővé teszi, hogy a tömegek egyszerre és teljes koordinációval, egyértelmű vezetés nélkül cselekedjenek. Ráadásul a kibertérben zajló forradalom léte megerősíti a tömeg hatalmát, így lehetővé teszi a forradalom vezetői számára, hogy a forradalmat létrehozó forradalmi tömeg többi része fölött a forradalmat navigáló értékek nevében ellenőrzést szerezzenek, miközben egy másik köntösben elnyomó rendszert hoznak létre. A forradalmakat, amelyeknek ma tanúi vagyunk, nem vezetők vagy valamilyen véleményvezérek vezetik, hanem a tömegek összefogása hozza létre őket alulról, vezetés nélkül.

A forradalom erejét és jelentőségét a lapos korszakban - egy olyan forradalom, amelynek platformja a kiberhálózat, amely nélkülözi a hierarchiát és a vezetést - jól mutatja az Egyiptomban lezajlott forradalom. Ott a forradalom élén álló vezetés hiánya tette lehetővé, hogy az első fázisban vérontás nélkül történjen meg a kormányváltás, és Mubarak eltávolítása a hatalomból. Tudatosan - minden egyiptomi megkapta a jelet, hogy az Egyiptom különböző városainak közterein való gyülekezéssel szabadjára engedje a benne égő erős vágyat, hogy a változást szorgalmazza. Feltételezhető, hogy ha az arab világban egyértelmű vezetői lettek volna a forradalmaknak, akkor az elnyomó rezsim képviselői nyíltan kiálltak volna ellenük, és megpróbálták volna közvetlenül ártani nekik. Ezeknek az új forradalmároknak a következő próbatétele a szeptemberre tervezett egyiptomi választások idején és az azt követő időszakban lesz, ami egy kiegyensúlyozott, stabil, minden népcsoportot képviselő demokratikus struktúra kiépítését teszi szükségessé.

A nyomtatott forradalom és a kiberforradalom - a tudás mint a forradalmak elindítója

Azt állítjuk, hogy az emberiség történelmének ez az új korszaka ahhoz a forradalomhoz hasonlítható, amely a nyomtatás feltalálásával kezdődött Johann Gutenberg által a 15. század közepén. A nyomdagép megteremtette azt a kaput, amelyen keresztül a teológiai tudás a tömegekhez áramlott, és amely ahhoz vezetett, hogy a katolikus egyház bíborosai leestek magas rangjukról. A különbség a két esemény között az, hogy a kibertér új dimenziókba tágítja ezt a kaput, ami közvetlen hatással lesz az emberiség életére, a politikai, gazdasági, társadalmi stb. rendszerekre, többek között a változások gyorsabb ütemének köszönhetően, mint a nyomtatás feltalálása után Európában a kulturális és politikai változások üteme, amely néha több tíz, néha több száz évig tartott. Például az elmúlt ötszáz év jelentős eseményei, amelyeket a nyomtatás forradalmának szokás tulajdonítani, a protestáns kereszténység megszületése, a felvilágosodás folyamatának kezdete és az ipari forradalom.

Közel száz évvel az első nyomdagép megjelenése után a nyugati világban, és miután Európa különböző pontjain (Hollandiában, Angliában, Olaszországban és Németország más városaiban) nagyszámú ilyen nyomdát állítottak fel, kinyomtatták és terjesztették Luther Mártonnak, a protestáns kereszténység atyjának "95 tézis" című írását, amely végül a legfontosabb vallási forradalomhoz vezetett, amelyet Európa világi megtérési folyamata követett. Később Sir Isaac Newton (aki 1687-ben bemutatta a "Principia Mathematica"-t) és a 18. és 19. század nagy filozófusai, mint Emanuel Kant, David Hume, Wolfgang Hegel, Ludwig Feuerbach, Karl Marx, Arthur Schopenhauer, Friedrich Nietzsche, később Karl Popper és a 20. században tevékenykedő további személyek írásainak terjesztése etikai alapot teremtett a felvilágosodás folyamatához és az ipari forradalomhoz, amelynek eredményei a mai napig jelen vannak a Nyugaton.

Jelenleg az emberiség egy hasonló folyamaton megy keresztül, amely azonban többszörösen felgyorsult, főként az információátadás sebessége és a nagyobb és gyorsabb technológiai változások miatt. Ennek a különbségnek van a legnagyobb jelentősége a

egyén - a 21. század alanya. A kiberforradalomnak számos olyan jellemzője van, amely megkülönbözteti a nyomtatott forradalomtól, és magyarázatot ad hatalmas erejére. Először is, a határokon, nemzeteken és etikai rendszereken átívelő tudás révén (a keresztény etikai rendszerek etikai rendszere eltér a muszlim síita etikai rendszertől, és így tovább). Másodszor, írott szöveg és vizuális szöveg (videó és képek) révén valós időben, a nyomtatott információhoz képest ezerszer nagyobb dimenziókban terjeszti a tudást. Harmadszor, a tudás nagyon gyorsan emberek millióihoz jut el, akik egymás között többirányú kommunikációt tudnak megosztani.

03

Közel-keleti események

A kibertér eszközeivel (az internet, beleértve a közösségi hálózatokat, a telefonos rendszereket és a számítógépeket), de nem csak azokkal, a fiatal arabok az iszlám rendszerek és politikák szigorú köpenye alól, amelyek a meglévő struktúrát annak minden etikai, és mondhatjuk, hogy elnyomó elemével együtt próbálják fenntartani, ki vannak téve a nyugati filozófia szellemének, amely elsősorban a nyugati életmódban és a demokratikus struktúrában fejeződik ki, legyen az szociáldemokrata vagy liberális. A közel-keleti fiatalok e két világ közötti hatalmas különbséggel nőnek fel, és ezért olyan nagy a kibertér hatása az arab világra.

Az arab világban millióknak a demokratikus és szekuláris értékekkel való megismerkedése, a patriarchális **értékektől való megszabadulás**, valamint a kibervilágon keresztül történő **kommunikáció** képessége lehetővé teszi, hogy milliók kapcsolódjanak más milliókhoz, és megteremtsék az erőt ahhoz, hogy az ugyanezekben a tízmilliókban visszatartott dühöt egy olyan politikai tett javára fordítsák, amelynek célja a rendszer alapvető megváltoztatása. Vagyis a diktatórikus egypártrendszerrel vagy tekintélyelvű rendszerrel a demokráciára való áttérés.

Feltételezhető, hogy emiatt az arab világban zajló felkelések alapvető rendszerváltással végződhetnek. Vagyis Egyiptom, Tunézia, Szíria, Jemen és Jordánia, később pedig Irán is alapvető kormányátalakításon megy majd keresztül. Ez egyfajta átmenet a politikai tér következő generációjába azokban a társadalmakban-államokban, amelyek nem mentek el

az ipari forradalom során, mint a nyugati országok.

Helyénvaló hangsúlyozni, hogy a forradalmaknak számos oka van, és nehéz lesz számunkra azonosítani az egyiptomi vagy a szíriai forradalmat kiváltó teljes komplexitást, és természetesen nehéz lesz megmagyarázni a pontos időzítésüket. Nincs kétségünk azonban afelől, hogy a gazdasági-társadalmi tényező, amely főként azon a nagyfokú egyenlőtlenségen alapul, amely a rendszerhez közel álló kis kapitalista csoport és az egyiptomi nép többi osztálya között alakult ki, beleértve a középosztályt is (amely nyilvánvalóan az alsóbb osztályokat is magával ragadva szította a forradalmat) egy sokéves zsarnoki elnyomó rendszer alatt, valamint a változásra vágyó emberi lényegen alapul.

- egyesültek, és a tömegek kitörését okozták. Az alapvető változás megvalósulását lehetővé tevő tényező a kibertér néven ismert technológiai-társadalmi fejlődés.

A kommunikációs platform (kibertér) létezése, valamint az elnyomó rendszerben élő emberek alapvető vágya (természetes emberi vágyakozás) az egzisztenciális változás megvalósítására - ez a tézis alapvető érvként szolgál arra, hogy a polgári forradalom az arab világban valójában elkerülhetetlen volt. Nem függ egyik vagy másik elnyomó rezsim hatalmának mértékétől, politikai bölcsességétől vagy manőverező képességétől. Sőt, ez az alapvető változás várhatóan sok más országban is bekövetkezik; vagyis minden olyan országban, ahol jelentős elnyomás és megkülönböztetés tapasztalható a kormányzati korrupcióval együtt. Ez a változás nem fog elhaladni Izrael mellett sem, ami az ott élő palesztin lakosságot illeti.

Az arab államok, például Szíria, Egyiptom és Líbia társadalmi szerkezete azonban nem minden országban azonos, például: a síita és a szunnita iszlám közötti erőmegosztás, Szíriában pedig az alaviták a világiakkal együtt, valamint a szervezettebb tényezők, például a Muzulmán Testvériség és a nemzetközi iszlám szervezetek. Ez az írás a közel-keleti arab szubjektumra összpontosít, mint egy olyan ország polgárára, amelyben elnyomó rezsim van. Azt állítjuk, hogy a közel-keleti forradalmak olyan forradalmak, amelyeket az arab szubjektum - mint önmagában elnyomott és elidegenedett állampolgár - kezdeményez, ezért első lépésben a megfigyelésre kell összpontosítanunk a

a szubjektum észlelésének lényege, amely alapvetőbb megfigyelésnek minősül, mint az iszlám vagy az arab világ hatalmi harcainak megfigyelése. A változás dimenziójának mélyebb megértéséhez célszerű a filozófiai vitára és nem a klasszikus "közel-keleti" kérdésre összpontosítani.

04

A játékelmélet és a forradalmak - "A forradalmár dilemmája"

A zsarnoki rendszerek alatt az alattvalók önértetének alapvető megváltozása olyan nagy jelentőségű változás, amellyel egyetlen diktátor sem képes hatékonyan megküzdeni, és amely végül az ő megszüntetéséhez fog vezetni. A forradalom hajnala akkor következik be, amikor az egyén a tömegben megérti és felismeri erejét, és úgy véli, hogy képes a változást véghezvinni, mivel teljesen biztos benne, hogy mások is csatlakozni fognak hozzá. Ezt a folyamatot a maghasadás folyamatához lehet hasonlítani, mint egy nagy energiefel szabadulás ugyanabból a nukleáris atomból, amely egyesül más atomok (egyének) hasonló energiáival, és mint minden láncreakció, exponenciálisan felgyorsul.

Vagyis van kapcsolat a magányos alany és társai bizalmának mértéke között. A bizalom két világban jön létre, a virtuális világban, amely a kibertérben létezik (például a közösségi hálózatokban), és a fizikai, valós világban (például a gyülekezet egységben a város főterén). A két világ közötti kapcsolat hozza létre azt az új tapasztalatot, amelyben az elnyomott szubjektum létezik, és ez a tapasztalat megerősíti tudatosságát a forradalmi akció létrehozásához.

"A forradalmár dilemmája" a kibertér korában, mint a "Fogoly dilemma" változata.

Egy bűncselekmény két gyanúsítottját letartóztatja a rendőrség, miután egy

erőszakos rablás. A rendőrség szétválasztja őket, és külön-külön tájékoztatja őket, hogy ha mindketten beismerik a rablás elkövetését, akkor a beismerésért enyhébb büntetést kapnak; ha mindketten beismerik és feljelentik a barátjukat is (ez az úgynevezett disszidálás), akkor ezért enyhe büntetést kapnak, míg a barátjuk (az elárult, aki nem ismerte be), nagyon súlyos büntetést kap. Abban az esetben, ha egyikük sem ismeri be és egyikük sem adja fel a barátját, vagyis mindketten (a stratégiai kontextusban ez a két fogoly közötti együttműködést jelenti, bár nincs kommunikáció közöttük) hűségesek egymáshoz, és úgy vélik, hogy a másik nem fogja feldobni őt bizonyítékok hiányában, akkor a büntetés mindkettőjük számára minimális lesz.

A játékot az 1. ábra egy mátrix formájában mutatja be, amely az egyes játékosok büntetését és nyereségét mutatja az általuk választott stratégia esetén.

	B játékos hűséges a barátjához (Coop)	B játékos elárulja barátját (Defekt)
A játékos hűséges a barátjához	2 2	3 0
A játékos elárulja a barátját (Defekt)	0 3	1 * 1

1. ábra - a fogoly dilemma játék standard illusztrációja. A **MinMax** megközelítés szerinti optimális stratégia az, hogy minden játékos a barátja elárulása stratégiát választja, mint a számára elméletileg legbiztonságosabb stratégiát.

(*) jelöli az optimális stratégiát mindkét játékos számára (mindketten dezertálnak).

A forradalmár dilemmája a régi korszakban

A "Forradalmi dilemma" játékban azt javasoljuk, hogy az elnyomó rendszerben élő polgárok millióit tekintsük "foglyoknak" a Fogoly dilemmájában. A kibertér ebben az esetben lebontja a falakat a két "fogoly" vagy az elnyomó rezsim rendőrsége által letartóztatottak között. A forradalmár dilemmája a következő

hogy a barátja legyen-e, együttműködjön-e az elnyomó rezsimmel, ezzel biztosítva, hogy ő és családja biztonságban legyen, vagy lázadjon fel, ami javíthatna az ő és barátai helyzetén.

A kibertér létezése előtt minden egyes személyt, aki szembesült ezzel a dilemmával, a rezsim képviselője figyelmeztetett, hogy ha bármely "barát" rámutat, hogy ellenző vagy "problémás személy", akkor nagyon szigorú büntetést kap, akár az eltűnésig és a kínzásig is elmehet. Ebben az esetben óriási a kockázat, amelyet "bármely állampolgár" magára vállal, ha szembeszáll a rendszerrel, miközben hű marad barátjához, egy esetleges forradalomhoz. Ezért a fogoly dilemmában bemutatott nulla (0) pontszám negatív számmá (-5) válik, míg a disszidálás pontszáma (3); ha a barátok lojálisak voltak, a pontszám lényegesen nagyobb lesz (10). Ha azonban két barát "elárulja" egymást, a várható büntetés nagyon súlyos, de kisebb, mint abban a szélsőséges esetben, amikor az egyik barát elárulja a barátját, míg a másik hűséges. Az elnyomás korszakában játszódó játékot a 2. ábra mutatja be.

Hangsúlyozzuk, hogy minden játék két egyént képvisel a sok "barát" közül ugyanabban a helyzetben. A legóvatosabb stratégia, vagyis a MinMax kontextusban az optimális stratégia a kétoldalú dezertálás.

	B játékos hűséges a barátjához (Coop)	B játékos elárulja barátját (Defekt)
A játékos hűséges a barátjához	2	10
A játékos elárulja a barátját (Defekt)	-5	-3

2. ábra - A forradalmár dilemmája az elnyomás időszakában és a kibertér hiányában. A kölcsönös dezertálás stratégiája mindkét fél számára optimális stratégia. Az egyes játékosok optimális stratégiáját illetően - a MinMax megközelítés szerint - lásd az előző fejezeteket.

A forradalmár dilemmája a kibertér létezésével

A forradalmárok dilemmája egy elnyomó rendszerben a kibertér korszakában, a polgárokat két "fogoly" képviseli, egy alapvető különbséggel; ez pedig a nem közvetített kommunikáció létezése közöttük. Vagyis a rezsim megköveteli, hogy mindegyikük együttműködjön vele, és elárulja a barátját, és a régi módon próbálja megfenyegetni a játékosokat; ha valaki nem árulja el a barátját, akkor a barátja árulja el őt, és súlyos büntetést kap (lásd a 2. ábrán az előző modellt). A polgárok közötti közvetlen kommunikáció azonban lehetővé teszi a polgárok közötti szabad tudás- és üzenetátadást. Így a játék alapvetően megváltozik.

Az alapvető változás nem a mindenáron történő változásra való törekvés, hanem a bizalom mértéke, amelyet az egyes szereplők a barátjukba vetnek a köztük lévő, nem közvetített, valós idejű kommunikáció eredményeként. A kommunikáció, amely nem kizárólag szavakon, hanem valós idejű videóképeken is alapul, bizalmat ébreszt minden egyes játékosban/polgárban/fogolyban, hogy barátja nem hagyja cserben. Ráadásul ezúttal az egyének közötti együttműködésnek jelentős haszna lehet a rezsim legyőzésének és az összes egyén életének teljes megváltoztatásának meglévő valószínűsége miatt.

Az itt bemutatott "Forradalmi dilemma" játék egy Robert Axelrod által kifejlesztett modellen alapul, amelyben a fogoly dilemmájának egy komoly, iteratív játékát mutatja be. Axelrod modellje szerint olyan modell állítható elő, amely szerint a fogoly (kérdésünkben a forradalmárok) bizalma minden iterációval növekszik. Axelrod komoly számítógépes kísérleteket végzett. A kísérletek tizennégy szakértő döntéshozatali modelljén alapultak. A győztes modell az Anatol Rappaport által kifejlesztett Tit for Tat modell volt. E kísérletek alapján világossá vált, hogy egy sor (ismétlődő) iteratív játékban az egyes foglyok optimális stratégiája az együttműködés. Ezért az Axelrod által összeállított kutatócsoport arra a következtetésre jutott, hogy az együttműködés előnyösebb, mint a disszidálás. Játékról játékra vagy kísérletről kísérletre nő a foglyok/forradalmárok közötti bizalom, és így "lebontják az őket elszigetelő falat". A változás, amely az Axelrod által végzett modellben bekövetkezett.

a fogoly dilemma eredeti modellje alapján az, hogy minden játékos már ismerte a játékot, azaz a barátja által választott eredményt és stratégiát.

Ezen a ponton meg kell jegyeznünk, hogy van kapcsolat az iteratív fogoly-dilemma játék, a Tit for Tat modell és a Trivers által 1971-ben kidolgozott **Reciprocal Altruism** (RA) modell között. Trivers az RA elméletet úgy dolgozta ki, hogy megpróbálta megmagyarázni az altruizmus olyan szervezetek közötti eseteit, amelyek között nincs kapcsolat. Az altruizmust "együttműködés-ként" kell felfogni, a hangsúlyt arra helyezve, hogy egy bizonyos szereplő együttműködik egy másik szereplővel, bár tisztában van azzal, hogy ennek árát megfizetheti. Ez a kérdés ebben a tanulmányban nem kerül kifejtésre, azonban ez a jéghegy csúcsa egy másik tanulmány számára, amely a politikai forradalmakat figyeli, amelyeket idén tapasztalunk.

A falak lebontásának és a szereplők közötti bizalom növekedésének eredményeképpen a pontszámok jelentősen megváltoznak, és velük együtt a **forradalom kirobbantásának** ésszerű esélye is. Lásd az Új korszak modelljét a 3. ábrán.

	B játékos hűséges a barátjához (Coop)	B játékos elárulja barátját (Defekt)
A játékos hűséges a barátjához (COOP)	10 *	0 5
A játékos elárulja a barátját (Defekt)	5 0	-2 -2

3. ábra - A MinMax megközelítés szerint, amely a legóvatosabb (kevésbé fájdalmas veszteséget garantáló) stratégiát diktálja, az optimális stratégia a játékosok egymás iránti lojalitása és az egymás közötti együttműködés, nem pedig a rendőrség=rendszer. A gyakorlatban a Payoff-mátrixban bemutatott pontszámok egy sor iteratív (ismétlődő) játék csúcsát jelentették.

A "bizalmatlanság" falainak lebontása a kibertér és a gyülekezet által a főtéren

Amikor a bizalom szintje a játékosok között fokozódik, ők

inkább együttműködnek egymással. Amint a szereplők megértik, hogy hatalom van a kezükben a változáshoz, az utcán fognak összegyűlni; kezdetben kis számban, de a "tüntetések és a változás követelése" minden egyes napját követően fokozatosan növekedni fog a számuk. Minden ilyen napot egy kísérletnek vagy egy játék működésének tekinthetünk, amely növeli a bizalmat oly módon, hogy valóban van valaki, akivel együtt lehet cselekedni, és van lehetőség a forradalom megvalósítására. Valójában a játékok és a résztvevő játékosok kritikus tömege után minimális a valószínűsége annak, hogy a forradalom leáll. Vagyis ez egy exponenciális folyamat, amely minden egyes lépéssel egyre inkább felgyorsul.

Iteratív játékok sorozata - mint bizalomépítő folyamat a közel-keleti forradalmakban

Robert Axelrod modellje szerint a Közel-Keleten minden pénteken, a mecsetekben az ima napján nő a szereplők egymás iránti bizalma. Az idő múlásával a Közel-Keleten hétről hétre, vagy egyik pénteki imától a másikig az iteratív játékok sorában újabb játékok tekinthetjük. Minden héten vagy minden pénteken minden játékos/forradalmár ismeri az előző játék eredményeit, valamint az egyes játékosok által alkalmazott stratégiákat. Ebben a folyamatban a bizalom intenzitása növekszik, és a fenti 3. ábrán bemutatott játékban éri el a csúcspontját. Ez a játék képviseli azt a kifizetést, amely az egyes érintett játékosok (az összes azonos státuszú/osztálybeli társ, akiknek megvan a potenciális lehetőségük a forradalom kirobbantására - a koldusközéposztály) együttműködését indokolja.

Összefoglalva, a fent bemutatott játékmódellek célja a "falak lebontásának" leírása, mint **open platform**, amely lehetővé teszi a bizalom kialakítását a szereplők között a változás iránti vágy megvalósítása érdekében. A politikai változás megteremtéséhez nagyszámú emberre van szükség, akik fellázadnak a rendszer ellen, és követelik a változást. Ahhoz, hogy ez a nyilvánosság elég nagy legyen, bizalomra van szükség az azonos osztályhoz vagy nyilvánossághoz tartozó egyének között. A bizalom hiánya elhallgattatja a tömegeket, és megakadályozza részvételüket a változásért folytatott akciókban.

A változásért folytatott fellépés nem bonyolult, azonban magában foglalja a városi tereken való gyülekezést, a rezsím képviselőinek fenyegetései előtt való visszavonulás megtagadását, és a változás megvalósításának folyamatos követelését. A forradalom ereje két elemtől függ: az emberi energia dimenzióitól, azaz a változásért folytatott akciót a városok terein való gyülekezéssel végrehajtó emberek számától, valamint az egyes személyek egymáshoz való hozzáféréseinek mértékétől. Minél inkább növekszik ez a két paraméter, annál kisebb a rezsím túlélésének valószínűsége.

A bizalom megteremtésének képessége - a lépések iteratív folyamatában - nagymértékben a kibertér által biztosított kommunikációs platformnak köszönhető, amely megakadályozza, hogy a rendszerek a tömegek értékrendjével ellentétesen, kemény kézzel működjenek. Így tulajdonképpen a vezetés vagy egy rezsím "puha hatalma" számára van kikövezve az út, mint a kormányzat további fennmaradásának vagy elnyomásának szinte egyetlen lehetősége.

Joseph Nye professzor vezette be a "puha hatalom" kifejezést, amely az etikai azonosuláson és vonzalmon alapuló vezetésre, politikai és állami irányításra vonatkozik, nem pedig a tőkére vagy az erőszakos elnyomásra. Nye könyvében arra a hatalomra utalt, amelyet az országok egymásra uszítanak. Ebben a tanulmányban az egyén és a rendszer közötti, államon belüli kapcsolatra kívánjuk kölcsönözni a kifejezést. A rezsím támogatását a rezsím és az állampolgárok közötti azonosulás megteremtése teszi lehetővé. Ezért van szükség egy "átfogó megállapodásra", amely többnyire etikus, ami a vezetéshez való vonzódás az etikai azonosulás miatt, és nem az agresszivitás, az elnyomás vagy a tőke miatt. Itt vetődik fel a kérdés, hogy milyen lesz a forradalmak nyomán létrejövő új világ vezetésének jellege a régi világ vezetése helyett, amely nagyrészt a rezsimek legsötétebb és legmélyebb csatornáin keresztül, intrikák és akciók révén szerezte meg az irányítást. Úgy tűnik, hogy egy új típusú vezetésre számíthatunk, amelynek természetét jelenleg nehéz megjósolni.

05

Következtetések és a hírszerzés, a hiányos polgári szempontok - vagy a katonai hírszerzési rendszerek és a belső hírszerzési rendszerek (eredendő) kudarcra - jelentősége a hírszerzés szempontjából.

A demokratikus országok katonai hírszerző rendszerei, valamint az elnyomó országok belső hírszerző rendszerei nem ismerik a marginális osztályok politikai-kulturális folyamatait, mivel a politikai életet hagyományosan befolyásoló, a kormányzati intézményeket és a hatalmi központokat - beleértve a pénzügyi hatalom központjait is - ellenőrző csoportokra összpontosítanak.

Az új korszakban a hírszerző rendszereknek új képességekkel kell rendelkezniük - elsősorban azzal a képességgel, hogy felismerjék a politikai-társadalmi vagy kulturális folyamatokat a közvéleményben, amelyek kívül esnek a döntéshozói körökön és az országot irányító intézményeken. Ezek a folyamatok a felszín alatt zajlanak vagy fejlődnek, és a kormányok magasabb szintjén nehéz azonosítani őket az ellenmegfigyelés stratégiájával. Ezek a folyamatok a hírműsorokban és a hírszobákban sem tükröződnek. E folyamatok korai felismerése, elemzése és megértése más stratégiát és új eszközöket igényel.

Meg kell érteni ezeket a földalatti folyamatokat; lényegük az elnyomáshoz szokott státuszban lévő alanyok tudatos változása. Ehhez olyan típusú felülvizsgálatokra és vizsgálatokra van szükség, amelyek a nyugati hírszerzési rendszerekben nem léteznek. Ezért olyan típusú, kijelölt hírszerzési nyomozókat kell kiképezni, akiket nem találunk bőségesen.

A mai napig a hírszerzési rendszerek (mind Nyugaton, mind Keleten) a "politikai és kulturális vezetőket" tekintik központi horgonyoknak a következők körül.

amelyben a hírszerzési bevetés zajlik. A kibertér által előidézett változás sokkal szélesebb perspektívában és olyan kérdésekben való megfigyelésre kötelez, amelyek nem katonai jellegűek és nem az államügyekhez, hanem inkább az országon belüli élet igazgatásának kérdéseivel kapcsolódnak. Talán csak így lesz lehetséges felismerni egy olyan folyamatot, amely a hátán hordozza a politikai változást - azt a fajta változást, amelynek az utóbbi időben tanúi vagyunk.

Ezen túlmenően szükség van az új technológiáknak a fent leírt politikai folyamatokra gyakorolt hatásának elemzésére és előrejelzésére. Például a kibertér megfigyelését nem csak a támadó és védekező technológia összefüggésében kell vizsgálni, hanem inkább a különböző lakosságokra gyakorolt lehetséges hatásokat.

Ehhez olyan technológiai rendszereket is ki kell fejleszteni, amelyek képesek segíteni a lakosság hangulatának megértését. Ezek a rendszerek hatalmas mennyiségű, többnyire hiábavaló, első látásra semmilyen "izzó", gyanús vagy érdeklődést keltő elemet nem tartalmazó információ "lenyelésének és megemésztésének" képességét igénylik, és ebből az információáradatból kell azonosítaniuk a lehetséges fejleményeket.

A második szakaszban, miután a folyamatok megértéséhez szükséges nyomokat megteremtették, a technológiai rendszerek fókuszáltabb elemzéshez történő navigálásához emberi kézre van szükség. Így a kutatócsoportok és a technológiai rendszerek közötti visszacsatolási folyamat, valamint a hosszú éveken át tartó folyamatos munka révén lehetséges lesz a lehetséges tendenciák meghatározása és azonosítása, és talán még az eredmények vagy azok következményeinek szűrése is, amikor a cél az, hogy a döntéshozóknak segítsenek az optimális felkészülést lehetővé tevő, releváns politikák kialakításában.

A nyugati hírszerző rendszerek mindaddig kudarcot vallottak az iráni forradalom, a Szovjetunióban bekövetkezett tektonikus politikai változás - amely a globális stratégiai térképet felfoghatatlanul megváltoztatta, és közvetlen hatást gyakorolt a Közel-Keletre -, a palesztinok közötti folyamatok (például a Hamász sikere a gázai választásokon), az egyiptomi forradalom stb. azonosításában.

A siker érdekében a polgári szintre és a politikai-gazdasági vizsgálatra kell összpontosítani, elsősorban a nagy népességű országok stabilitásának tanulmányozása céljából. A polgári vizsgálat

a katonai vagy stratégiai megfigyelések által nem befolyásoltak, sikerre vezethetnek ezen a területen. Izraelnek ki kell fejlesztenie ezt a képességet, mivel az ebben a dokumentumban leírt típusú változások jelentős következményekkel járnak Izrael állam biztonságára nézve.

Jelenleg léteznek olyan technológiák, amelyek lehetővé teszik hatalmas mennyiségű információ automatikus feldolgozását, elemzését, és képesek következtetéseket levonni ezekből az információkból. Ezek a rendszerek, mint már említettük, nem "elvégezik a munkát", hanem inkább támogatják a kijelölt kutatócsoportok által irányított kutatási tevékenységet. A "szemantikus web" technológiák lehetővé teszik a különböző forrásokból, különböző nyelveken és különböző típusú információk fúzióját. Kívánatos, hogy az ilyen átvett technológiák fejlesztése és bevezetése nemzeti projekt legyen Nyugaton.

Az említett rendszerek nem a "nagy testvér" agyát vagy szemét jelentik, hanem inkább lehetővé teszik a hangulat, a légkör megértését e nagy népesség körében, amelynek azonosítása az egyik vagy másik rezsim politikájának megváltoztatását eredményezheti, és ezáltal a vérontás vagy a belső háborúk megelőzéséhez vezethet.

Következtetés és következményei Izraelre nézve

Izraelt a közel-keleti arabok milliói úgy látják, mint egy olyan országot, amely a palesztinok körében az önidegenedés jelentős elemét hozza létre. Az elidegenedés különösen magas szintje közvetlen okot ad a "dühre" és a változás iránti vágyra. Izrael hozzáállása a palesztin vezetéshez, legyen az akár a Hamász, akár a PLO, nem segíti és nem vezet a helyzet megértéséhez. Csak a fiatal palesztinok hangulatának megértésére összpontosítva lehet meglátásokat szerezni a jövőt illetően. Ez azt jelenti, hogy Izrael palesztinokkal kapcsolatos stratégiájának meghatározása nem függ egyik vagy másik palesztin vezető nyilatkozatától. Az új korszak új vezetőt hozott létre - a tömeget, a közvéleményt, amely domináns szereplővé vált, főként a fiatalok körében. Ezért helyénvaló, hogy Izrael Államnak nagyon figyelnie kell e csoport fiataljainak hangulatára, és ennek megfelelően kell felkészülnie; ha nem így teszünk, meglepetések érhetnek bennünket.